

**PHILOSOPHICAL DISCOURSES**

**IV**

## RADA NAUKOWA

- dr hab. Ryszard MISZCZYŃSKI, Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza  
w Częstochowie (przewodniczący)
- doc. PaedDr. Vlasta CABANOVÁ, PhD., Uniwersytet Žyliński  
doc. PhDr. Tomáš HAUER, PhD., Uniwersytet Žyliński  
prof. dr hab. Elżbieta JUNG, Uniwersytet Łódzki  
prof. dr hab. Andrzej KANIOWSKI, Uniwersytet Łódzki
- prof. Alexandre Costa LEITE, University of Brasília, Department of Philosophy, Brazil  
dr hab. Ryszard MIREK, Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie  
prof. Raja NATARAJAN, School of Technology & Computer Science, Tata Institute  
of Fundamental Research, Mumbai
- prof. dr hab. Zlatica PLAŠIENKOVÁ, Uniwersytet Komeńskiego w Bratysławie  
dr hab. Marek REMBIERZ, Uniwersytet Śląski
- dr hab. Piotr STAWIŃSKI, Uniwersytet Pedagogiczny im. Komisji Edukacji Narodowej  
w Krakowie
- prof. dr hab. Viktor VASZKIEWICZ, Uniwersytet im. Dragomanowa, Kijów

## LISTA RECENZENTÓW

- dr hab. Gabriela BESLER, Uniwersytet Śląski
- dr hab. Piotr BOROWIK, Wyższa Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie
- prof. dr hab. Andrzej BRONK, Katolicki Uniwersytet Lubelski  
prof. dr hab. Pavol DANCÁK, Uniwersytet w Preszowie  
dr hab. Steffen HUBER, Uniwersytet Jagielloński  
prof. dr hab. Ryszard KLESZCZ, Uniwersytet Łódzki
- prof. dr hab. Jan Andrzej KŁOCZKOWSKI OP, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie  
dr hab. Hubert MIKOŁAJCZYK, Akademia Pomorska w Słupsku
- s. dr hab. Tereza OBOLEVITCH, Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie  
dr hab. Marek OTISK, Instytut Filozofii Akademii Nauk Republiki Czeskiej w Pradze,  
Uniwersytet Ostrawski
- prof. ThDr. Marek PETRO, Uniwersytet w Preszowie
- dr hab. prof. UAM Andrzej PLUTA, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu  
Prof. PhDr. Mária POTOČÁROVÁ, PhD., Uniwersytet Komeńskiego w Bratysławie  
dr hab. Wojciech RECHLEWICZ, Uniwersytet Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy  
dr hab. Krzysztof ŚLEZIŃSKI, Uniwersytet Śląski
- prof. dr Miklós VASSÁNYI, Uniwersytet im. Gáspára Károliego Kościoła Reformowanego  
na Węgrzech, w Budapeszcie
- prof. dr hab. Krzysztof WIECZOREK, Uniwersytet Śląski

Nadesłane do redakcji artykuły są oceniane anonimowo przez dwóch Recenzentów

# PHILOSOPHICAL DISCOURSES

PRACE NAUKOWE  
UNIwersytetu HUMANISTYCZNO-PRZYRODNICZEGO  
IM. JANA DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE

---

DAWNIEJ: PRACE NAUKOWE AKADEMII IM. JANA  
DŁUGOSZA W CZĘSTOCHOWIE. FILOZOFIA

---

## IV

redakcja  
MARIUSZ OZIĘBŁOWSKI  
GRZEGORZ SITEK



Częstochowa 2022

Redaktorzy serii  
Mariusz OZIEBŁOWSKI (redaktor naczelny)  
Grzegorz SITEK (sekretarz redakcji)  
Simon LUNN (redaktor językowy)

Redaktorzy tomu  
Mariusz OZIEBŁOWSKI  
Grzegorz SITEK

Redaktor naczelna wydawnictwa  
Paulina PIASECKA-FLORCZYK

Korekta  
Piotr GOSPODAREK

Redakcja techniczna  
Aleksandra KUNOWSKA

Projekt okładki  
Anna OBRĘBSKA-WOŹNICZKA

PISMO RECENZOWANE

Wydanie tomu finansowane przez  
Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy im. Jana Długosza w Częstochowie

Podstawową wersją periodyku jest publikacja książkowa

Strona internetowa czasopisma  
[wnsap.ajd.czest.pl/znfilozofia](http://wnsap.ajd.czest.pl/znfilozofia); [www.filozofia.whum.ujd.edu.pl/](http://www.filozofia.whum.ujd.edu.pl/)

Czasopismo indeksowane w bazach:  
Bazhum; Central and Eastern European Online Library; ERIH PLUS; Index Copernicus; Polska Bibliografia Naukowa; EBSCO

© Copyright by Uniwersytet Humanistyczno-Przyrodniczy  
im. Jana Długosza w Częstochowie  
Częstochowa 2022

**ISSN 2658-1221**

Wydawnictwo Naukowe  
Uniwersytetu Humanistyczno-Przyrodniczego im. Jana Długosza w Częstochowie  
42-200 Częstochowa, ul. Waszyngtona 4/8  
tel. (34) 378-43-29, faks (34) 378-43-19  
[www.ujd.edu.pl](http://www.ujd.edu.pl)  
e-mail: [wydawnictwo@ujd.edu.pl](mailto:wydawnictwo@ujd.edu.pl)

## SPIS TREŚCI

Halina KOZDĘBA-MURRAY

System aksjologiczny Henryka Elzenberga i jego wpływ na twórczość Zbigniewa Herberta .....	7
Axiological System of Henryk Elzenberg and Its Impact on the Oeuvre of Zbigniew Herbert (Summary) .....	36

Katarzyna KABZIŃSKA-MASIONEK

<i>Sacrum</i> jako porządkujące rzeczywistość – problem wartości absolutnej .....	37
<i>Sacrum</i> as Putting Reality in Order – the Problem of Absolute Value (Summary) .....	51

Ryszard WIŚNIEWSKI

Etyka cnót obywatelskich w polskiej tradycji i współczesności .....	53
Ethics of civic virtues in Polish tradition and modernity (Summary) .....	72

Ewa BUCHWALD

Źródła moralności w antropologii filozoficznej Antoniego Kępińskiego .....	73
Sources of morality in the philosophical anthropology of Antoni Kępiński (Summary) .....	84

Maciej WOŹNICZKA

Zjawisko pandemii COVID-19 z perspektywy filozoficznej .....	85
The COVID-19 pandemic from a philosophical perspective (Summary) .....	108

Wiesława SAJDEK

Idea Dobra w <i>Rzeczpospolitej</i> Platona jako zasada ontologiczna .....	109
The idea of the Good in Plato's <i>Republic</i> as an ontological principle (Summary) .....	125

Paweł SZNAJDER

Hermeneutyka Hansa-Georga Gadamera – rehabilitacja ideału retoryki jako sztuki dobrego mówienia .....	127
The Hans-Georg Gadamer's hermeneutics as rehabilitation of the ideal of rhetoric as the good-speaking art (Summary) .....	140

Stanisław BUDA

O wprowadzaniu w błąd .....	141
About misleading (Summary) .....	155

Grzegorz SITEK

O idei bezpunktowych teorii przestrzeni na przykładzie Tarskiego geometrii brył .....	157
On the idea of point-free theories of space based on the example of Tarski's Geometry of Solids (Summary) .....	186

---

INFORMACJE DLA AUTORÓW .....	187
------------------------------	-----

## INFORMACJE DLA AUTORÓW

### I. Wymagania podstawowe

1. Dokument powinien zostać dostarczony w postaci elektronicznej, w pliku programu Word, w formacie DOCX lub RTF.
2. Format: A4 standardowego maszynopisu (marginesy: 25 mm), czcionka Times New Roman, 11 punktów, odstęp 1,5 wiersza.
3. Stopień pisma w materiałach uzupełniających (tabele, przypisy, podpisy) powinien być o 2 punkty mniejszy od stopnia pisma tekstu głównego (9 pkt). Maksymalna szerokość tabeli to 12,5 cm przy układzie pionowym i 18 cm przy układzie poziomym.
4. Imię i nazwisko autora w lewym górnym rogu, poniżej numer ORCID i afiliacja; tytuł tekstu wyśrodkowany i wytłuszczony.
5. Przy wykorzystaniu jakichkolwiek materiałów pochodzących z innych publikacji należy stosować się do przepisów wynikających z prawa autorskiego.

### II. Tekst główny

1. Akapity należy rozpoczynać wcięciem ustawionym jednakowo dla całego dokumentu (za pomocą liniiki górnej bądź w oknie formatowania akapitu).
2. Dokładne **cytaty** wprowadza się za pomocą cudzysłowów „drukarskich”. Cytat w cytacie oznacza się cudzysłowem «francuskim». Cudzysłów francuski należy wstawiać z tabeli znaków (polecenie: wstaw symbol). Można też stosować oddzielny akapit o mniejszym stopniu pisma.
3. Odmianą pochyłą (*kursywą*) zapisuje się ponadto: tytuły dzieł drukowanych (*O dobrej i złej polszczyźnie*, *Kamienie na szaniec*), wtrącenia obcojęzyczne (*a propos*, *ex lege*), łacińskie nazwy systematyczne (*Corvus corvus*), włoskie terminy muzyczne (*legato*).
4. Partie tekstu można wyróżniać poprzez **pogrubienie** lub r o z s t r z e l e n i e. Nie stosuje się wyróżnienia poprzez podkreślenie. Należy również unikać łączenia **kilku rodzajów** wyróżnień. Wyróżnienia powinny być stosowane jednolicie i konsekwentnie w obrębie danej pracy.

### III. Streszczenie, słowa kluczowe

1. Do artykułu należy dołączyć: jego streszczenie w języku polskim i angielskim oraz słowa kluczowe (maksymalnie 5 terminów) w języku polskim i angielskim.
2. Streszczenie w języku angielskim autor przygotowuje we własnym zakresie. Powinno ono stanowić skróconą wersję artykułu. Objętość tekstu załączonego streszczenia nie powinna przekraczać 200 wyrazów. Nad tekstem streszczenia należy podać przetłumaczony tytuł artykułu.

## IV. Zasady podawania informacji bibliograficznej

1. Należy stosować tzw. harwardzki system informacji bibliograficznej („autor – rok”), to znaczy, że w tekście umieszcza się odsyłacze bibliograficzne, na końcu artykułu natomiast – bibliografię.
2. Odsyłacz bibliograficzny w tekście składa się z umieszczonego w nawiasie okrągłym nazwiska autora i daty wydania źródła, np. (Maruszewski 2005). Jeśli w bibliografii znajduje się kilka publikacji tego samego autora z jednego roku, należy zróżnicować zapisy poprzez dodanie kolejnych małych liter alfabetu (2010a, 2010b, 2010c). W przypadku dokładnych cytatów podaje się też numer strony oddzielony od roku wydania przecinkiem, np. (Maruszewski 2005, 18–20). Odsyłacz można uzupełnić dodatkowymi krótkimi komentarzami, np. (cyt. za: Maruszewski 2005, 18; zob. Maruszewski 2005; por. Maruszewski 2005, 19). Nie stosuje się formuły „tamże”/„ibidem” – należy każdorazowo podać nazwisko i datę.
3. Fragmenty niektórych klasycznych prac są jednakowo oznaczane we wszystkich wydaniach numeracją rozdziałów, wersetów itp. Do oznaczenia fragmentu pracy, z którego się korzysta, należy więc użyć tych oznaczeń zamiast numerów strony, a w pierwszym odsyłaczu w tekście zaznaczyć wydanie, z którego się korzysta (np. *Fajdros*, 264c – Platon, wyd. 2005) i podać to wydanie w bibliografii.

## V. Przykłady opisu bibliograficznego

Tytuły publikacji zwartych oraz artykułów należy formatować kursywą, tytuły czasopism ująć w cudzysłów. Tomy, numery, zeszyty należy zapisywać cyframi arabskimi.

### 1. Monografia

Berne E. (2013), *Dzień dobry... i co dalej?*, przeł. M. Karpiński, Poznań.

### 2. Artykuł w pracy zbiorowej

Maruszewski T. (2005), *O dwoistości pamięci autobiograficznej*, [w:] E. Chmielnicka-Kuter, M. Puchalska-Wasył (red.), *Polifonia osobowości. Aktualne problemy psychologii narracji*, Wydawnictwo KUL, Lublin, 13–31.

Hallett M. (2010), *Frege and Hilbert*, [w:] M. Potter, T. Ricketts (red.), *The Cambridge Companion to Frege*, Cambridge University Press, New York, 425–434.

### 3. Artykuł w czasopiśmie

Schütze F. (1997), *Trajektorie cierpienia jako przedmiot badań socjologii interpretatywnej*, przeł. M. Czyżewski, „*Studia Socjologiczne*” 1, 11–56.

### 4. Praca zbiorowa

Tesser A., Felson R.B., Suls J.M. (2004), *Ja i tożsamość*, przeł. A. Karolczak, Wydawnictwo GWP, Gdańsk.



## 5. Konieczność umieszczania identyfikatorów DOI

Autorzy zobowiązani są do umieszczenia identyfikatora DOI przy każdej pozycji bibliograficznej, która go posiada. Identyfikator ten należy podać na końcu opisu, np.:

Miszczyński R. (2021), *Stanisława Leśniewskiego rozumienie roli formalnego języka matematyki*, „Philosophical Discourses” 3, 127–139; <http://dx.doi.org/10.1626/pd.2021.03.09>.

## VI. Formularze deklaracji

Oprócz tekstu zechciejcie Państwo również przesłać formularze umieszczone na naszej stronie

**<http://www.ifsp.ajd.czyst.pl/775,pliki-do-pobrania>**

- Oświadczenie samodzielnego Autora artykułu / Oświadczenie Współautorów artykułu;
- Deklarację Autora o umieszczeniu identyfikatorów DOI;
- Umowę o przeniesieniu autorskich praw majątkowych.